

TEP-TIEDOTE

1
2016

Tekniikka elämää palvelemaan
Tekniken i livets tjänst
Technology for Life

Sisällysluettelo

<i>Risto Kekkonen</i> Enemmän turvallisuutta vähemmällä asevarustelulla	3
<i>Veikko Porra</i> Irti viholliskuvista	4
<i>Mia Ala-Juusela</i> HELENAN TEESIT	6
<i>Zabra Abdulla</i> Kebitysyhteistyöhanke: Naisten parturi-kampaajakoulu Mogadishussa	9
<i>Aino Siirala</i> TEPin uusi sihteeri esittäytyy	10
<i>Risto Kekkonen</i> Hävittäjäbankintojen historiaa	11
<i>Jouko Niemi</i> Venäjä etsii tietään	12

Etukannen kuva: Kari Silfverberg piti maaliskuussa 2015 aurinkokeittimien rakentamiskurssin Sertse Dengal School:issa Bahir Darissa Etiopiassa yhdessä paikallisen puusepän Ato Gashin kanssa. Kuva Kari Silfverberg.

Julkaisija: Tekniikka elämää palvelemaan ry
Tekniken i livets tjänst
Technology for Life
Neulapadontie 10 D 36, 00920 Helsinki
tep@kaapeli.fi, <http://tep.kaapeli.fi/>
<https://www.facebook.com/#!/groups/136835599934/>
045 119 1990 (puheenjohtaja)

Toimitus: Tuija Vihavainen, Jouko Niemi
Paino: Painomerkki Oy, Helsinki

TEP-tiedotteet ovat luettavissa myös osoitteessa
<http://tep.kaapeli.fi/>

Enemmän turvallisuutta vähemmällä asevarustelulla

Turvallisuustilanteesta käytävä keskustelu Suomessa on parhaillaan painottunut pääasiassa sotilaallisen toiminnan harjoitteluun, asehankintoihin sekä vakuutteluihin oman, itsenäisen ja uskottavan puolustuksen merkityksestä ilman tarkempia perusteluja. Uskottavuudesta totesi Max Jakobson jo Suomen Kuvalehdessä 13/2009, että ”loogista olisi myöntää, että puolustuksemme Venäjään verrattuna ei ole uskottava”.

Todellisen uhan muodostavat rajojemme taakse sijoitetut keskimatkan ohjukset (esim. Iskanderit), joilla voidaan hetkessä lamauttaa elintärkeät strategiset toimintamme, tietoyhteydet, voimalat, myös esim. torjuntahävittäjiemme ja laivaston tukikohdat. Torjuntajärjestelmät ovat sotilasiantuntijoiden mielestä puutteelliset, myös huippukalliit, mutta kriisit ovat onneksi talouden ja kulttuurin avulla sekä ennakkoneuvotteluihin ratkaistavissa.

Vallitsevan turvallisuuspoliittisen jännityksen syntymiseen ovat suuresti vaikuttaneet EU:n Venäjään kohdistamat pakotteet sekä vastapakotteet, joista Suomi kärsii ilman omaa syytään.

Krimin miehityksen peruuntumisen varaan ei lyhyellä aikavälillä voitane laskea, vaan olisi vaikutettava kaikin tavoin Euroopan Unioniin pakotepolitiikan lopettamiseksi.

Olisi ryhdyttävä järkeviin supistuksiin varusteluhankinnoissa ja harjoitteluissa ja käytettävä varat kipeästi tarvittaviin kehitysyhteistyökohteisiin, joilta on kohtuuttomasti leikattu. Kysymys on miljoonien ihmishenkien pelastamisesta ja samalla ilmastomuutoksen hallinnasta. Eikä pelkän yhteistyön varjolla tulisi jatkaa ärsytystä aiheuttavia kansainvälisiä sotaharjoituksia, vaan kehittää uusia neuvottelu- ja sovittelustrategioita. Puolustustahdon rinnalle on nostettava yhteistyötahto.

Voimme perustellusti tehdä Itämerestä ”rauhan meren” (kuten esim. Riitta Wahlström kirjoitti TEP-tiedotteessa 1/2012) ja luopua laivaston uushankinnoista. Ne johtaisivat vain aseistettujen kalliitten laivojen keskinäiseen kilpailuun ja Itämeren saastumiseen entistä enemmän. Uusien huippukalliitten hävittäjien tarve ja määrä on nykyisellä robotti- ja ohjusaikakaudella kyseenalaistettava. Asia tulisi selvittää ennen mahdollista hankintapäätöstä.

Eriytynen turvallisuuspoliittinen merkitys on Suomen säilymisellä sotilaallisesti liittoutumattomana. Nato-jäsenyys aiheuttaisi pelkoja ja uuden rajajännityksen Venäjän ja Suomen välille, kun taas Suomen säilyminen liittoutumattomana rauhoittaisi Venäjää ja vähentäisi tarvetta molemminpuolisille lisävarusteluille. ■

Suomen suurten asehankintojen supistaminen edellyttää nyt kaikkien rauhanjärjestöjen yhteistoimintaa, josta myös TEP on vastuussa. Tehdään samalla Itämerestä ”Rauhan meri”.

Irti viholliskuvista

Ihmiskunnan kehitys on ollut vähittäistä oppimista. Tekniikan ja tieteen ansiosta elävän luonnon ja ihmisen kehitys on tullut ymmärrettäväksi. Tekniset välineet ovat luoneet maailmanlaajuiset yhteydet ihmisten ja kansojen välille, ikään kuin hermoston tai kipuaistin, joka kytkee toisiinsa kaikkien ihmisten kohtalot elävien organismien solujen tavoin. Yhä useammat meistä ovat alkaneet ymmärtää, että koko ihmiskunta kärsii, jos jossain pieni osa siitä elää kurjuudessa.

Tästä huolimatta sota - ihmisten tuhoaminen omien pienten intressien toteuttamiseksi – on säilynyt poliittisessa toiminnassa hyväksyttynä vaihtoehtona. Aseellinen puolustus on kaikkien itsenäisten valtioiden ylpeyden aihe ja kunnian perusta. Vaikka vihollisuuksia ei juuri nyt ole, asevoimia tuetaan pitämällä yllä ilkeämielisiä viholliskuvia. Puolustusvoimien ympärille rakentuu tiheä pönäköiden kansallisten symbolien ja soturiarvojen verkosto. Vaikka tarkoituksena on puolustaa, puolustuksen vaihtumista hyökkäykseksi ei useinkaan voi välttää. Paljon turhia ihmisuhreja vaatinut jatkosota on tästä meille suomalaisille tuskallinen muistutus.

Sotilaiden tehtävä on voimaa ja väkivaltaa käyttäen turvata valtiota vihollisia vastaan. Siksi heillä on erilainen oikeus tappaa ihmisiä kuin muilla kansalaisilla. Kuten Simone Weil on kirjoituksessaan ”Ilias, väkivallan runoelma” osoittanut, tässä paljastuu sotilaan elämän traagisin piirre. Ote Timo Airaksisen toimittamasta kirjasta ”Ammattien ja ansaitsemisen etiikka” (1991):

“Vallasta muuttuu toinen ihminen esineeksi surmaamalla kehkeytyy toinen, paljon ihmeteltävämpi valta tehdä esine ihmisestä, joka jää henkiin. Hän elää, hänellä on sielu; silti

hän on esine. Hyvin outo olento, esine, jolla on sielu; outo olotila sielulle. Kuka osaa kuvitella, miten sielun joka hetki täytyy vääntyillä ja kääntyillä mukautuakseen siihen? Sielua ei ole tehty asumaan esineessä; kun sen on pakko, se on väkivallan alainen kauttaaltaan. Aseeton alaston ihminen on ruumis jo ennen kuin häneen on kajottu. Vielä hetken hän suunnittelee, toimii ja toivoo...”

Näin väkivallan käyttäjä kieltää uhrinsa ihmisyyden jo ennen tekoaan. Hän ymmärtää itsekin olevansa viholliselle samanlainen esine, jonka elämää ei tarvitse kunnioittaa. Näin hänestä on tullut kylmä tappaja kuten ”Tuntemattoman sotilaan” Antti Rokka. Sotilas ei voittajanakaan voi kunnioittaa elämää, koska hän ei kunnioita omaa elämäänsä. Tappajalla ei ole eettistä tietoisuutta.

Ihmisyyttä halventavat viholliskuvat lisäävät epäluuloisuutta myös omalla puolella. Kansalaisilta vaaditaan oikeaa maanpuolustushenkeä. Kaikki eivät tätä hyväksy, ja siksi toisinajattelevat ryhmät ja vähemmistöt – jotka eivät ole riittävästi ”meidän puolellamme” - leimautuvat pelkureiksi ja pettureiksi. Sodan syttyessä vainotuiksi tulevat aseista kieltäytyvät ja “tärhtäneet”, jotka eivät kykene osallistumaan sotatoimiin. Eversti Y.A. Järvinen toteaa kirjassaan ”Jatkosodan historia” (1950) heistä ytimekkäästi: *“Ehkäpä rangaistuksen ja häpeän pelko estää heitä karkaamasta samoin kuin kuoleman pelko taistelemasta. Näille kaikille huutaa paikallaan kaatuneiden veljien veri maasta, toisille syyttäen, toisille säälien. Karkurit ovat oman häpeänsä ohella tahranneet koko armeijan ja kansan kunniaa.”*

Tekniikan kehitys on jatkuvasti kiihdyttänyt asevarustelua ja johtanut entistä tu-

hoisampiin ja vaarallisempiin sodankäynnin muotoihin. Vaikka sodat ovat vähentyneet ja rajoittuneet alueellisiin konflikteihin, varsinkin siviiliuhrien määrä on kasvanut ja tuhotuista kodeista pakolaisiksi ajettujen ihmisten määrä on noussut kymmeneen miljooniin. Korruptoitunut kansainvälinen asekauppa ohjaa huumekaupan tavoin pimeitä pääomavirtoja, ja armeijoita kootaan työttömistä ja näköalattomista nuorista, jotka saavat asemiehinä paitsi asunnon ja toimeentulon myös turvallisemman elämän kuin siviiliin jäävät toverinsa.

Riitta Wahlström Helena Kekkosen muistokirjassa ”Rauhan silta kantaa” (Rauhankasvatusinstituutti, 2015, ss. 158-162) on kirjoittanut viholliskuvista ja niiden purkamisen välttämättömyydestä rauhankulttuurin vahvistamiseksi. Paranevat yhteydet ihmisten välillä lisäävät kansain-

välistä yhteistyötä. Suurten talousalueiden sisällä sota politiikan välineenä menettää jatkuvasti uskottavuuttaan samaan tapaan kuin Pohjoismaissa jo kaksisataa vuotta sitten. Sosiaalisen median piirissä syntyy uudenlaisia rauhaa edistäviä pyrkimyksiä kuten lääkärin käynnistämä We refuse to be enemies -kampanja tai Unite the armies -vetoomus asevarustelun varojen siirtämiseksi ihmiskuntaa lähivuosikymmeninä uhkaavien luonnonkatastrofien estämiseen. Rauhankulttuurin rakentaminen jatkuu. ■

Veikko Porra on TEPin kunniapuheenjohtaja.

KUTSU KEVÄTKOKOUKSEEN

Tekniikka elämää palvelemaan ry:n kevätkokous pidetään **lauantaina 16.4.2016 klo 14:00**

Annalan huvilassa, Hämeentie 154, Helsinki.

Annalan huvila sijaitsee Toukolassa Hämeentien varrella lähellä Arabianrantaa, toisella puolella Vanhankaupunginkoskea.

Kokous on Hyötykasviyhdistyksen tiloissa rakennuksessa J.

Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset kevätkokousasiat, kuten

- vuoden 2015 toimintakertomus, tuloslaskelma ja tase
- tilintarkastajan lausunto
- tili- ja vastuuvapauden myöntäminen hallitukselle.

Kokouksen jälkeen jatkamme klo 15:30 kaikille avoimella seminaarilla aiheena ”Viholliskuva, terrorismi ja rauha”. Alustajana Riitta Wahlström, kommenttipuheenvuorot Teivo Teivainen ja Veikko Porra.

TERVETULOA!

HELENAN TEESIT

Helena Kekkonen muistokirjaa (Rauhan silta kantaa, Raubankasvatusinstituutti 2015) ideoitaessa talvella 2014-2015 tuli työryhmässä esiin tarve yrittää jotenkin tiivistää Helenan kantava sanoma – asiat jotka toistuivat hänen puheissaan ja kirjoituksissaan. Alla olevat ajatukset on osittain koottu Helenan muistokirjan suunnittelutilaisuudessa ja osittain Arvo Ahlroosin Vaarallinen nainen-videolta, jonka Risto mainitsi jossain vaiheessa eräänlaisena Helenan henkisenä testamentina. Teesit eivät välttämättä esiinny tässä minkään laisessa tärkeysjärjestyksessä. Helenan muistokirja lopulta muotoutui muuten kuin teesien perusteella, mutta sen julkaisun jälkeen heräsi ajatus, että Helenan teesien kertaaminen tällaisessa tiivistetyssä muodossa voisi herätellä lukijoita pohtimaan rauhan kysymyksiä. Ehkä tästä löytyisi jokin yhdistävä tekijä, jonka pohjalta me ”Helenan perilliset” voisimme jatkaa hänen tärkeää työtään rauhan edistämiseksi?

Helena määritelmä rauhankasvatukselle: Rauhankasvatus tarkoittaa kasvuprosessia kriittisesti ajattelevaksi, empaattiseksi ja sydämeltään herkäksi ihmiseksi, joka tiedostaa maailmassa vallitsevat epäoikeudenmukaisuudet, on valmis työskentelemään niiden poistamiseksi ja maailman muuttamiseksi inhimillisemmäksi. Rauhankasvatus haluaa nostaa eettiset arvot kaiken toiminnan perustaksi, jolloin käsite ”vihollinen” häviää, vallitsee globaali veljeys ja sisaruus, tasa-arvoisuus ja oikeudenmukaisuus.

Kollektiiviset barhat: ”Ei ole vihollisia, on vain ihmisiä.”

- Ongelmana sanojen tahallinen vääristely, tarkoitushakuinen käyttö:
  - ”Puolustus” - Hyökkäyssodatkin ovat usein alkaneet puolustuksen nimissä
  - ”En halua puolustusta joka perustuu toisten ihmisten tappamiseen ja asevarusteluun”
  - ”Uskottavuus” - Kasvaako uskottavuus aseita lisäämällä? Voisimmeko olla uskottavia ilman aseitakin?
  - Ihmisluonnon sotaisuus on myytti; ihminen ei ole luonnostaan sotainen, yhtä hyvin rauhantahtoisuus kuuluu ihmisluontoon.

- Ei sotaa ilman sotilaita – miksi niin moni lähtee mukaan tähän harhaan, miksi suostumme olemaan osa tätä sotakoneistoa?
- Yksi Helenan esityksien toistuva elementti on Paul-Erik Rummon runo, joka alkaa: ”Poika ampui leikisti leikkipyssyllään...”
- Viholliskuvan petollisuus: ”Ei ole vihollisia, on vain ihmisiä.”

Välinpitämättömyys tappaa: ” Ettekö te ihmiset huomaa: kolmas maailmansota on jo käynnissä?”

- Myös välinpitämättömyys tappaa – kun ihmiskunnan suuri enemmistö katsoo hiljaa vierestä. ”Voi jos minulla olisi viisautta tavoittaa ihmiset, koskettaa heidän sydämiään.”
- Alaston yhteinen tuska: nälänhätä, köyhyys, lapsityövoima, sota.
- Ihmisiä voi tappaa niin monella tapaa muutenkin kuin aseilla, esim. nälkään näännyttämällä.
- Helder Kalmas: ”Ettekö te ihmiset huomaa: kolmas maailmansota on käynnissä?”

Ihmisarvo kuuluu kaikille: Miksi jonkun toisen pitäisi kuolla, jotta minä saisin elää?

- Rauha ja elämä ovat ihmisten perusoikeuksia.
- Olenko minä arvokkaampi kuin joku toinen; miksi jonkun toisen pitäisi kuolla jotta minä saisin elää?
- Nöyryyttäminen luo väkivaltaisuutta.

Viattomat kärsivät: ”Asevarustelu tappaa pääosin muita kuin sotilaita.”

- Miehet sotivat, naiset ja lapset kärsivät; suurimmat kärsijät ovat aina lapset, joilla ei ole ollut mitään sanomista siihen, aloitetaanko tai jatketaanko kyseistä sotaa.
- Asevarusteluun tuhlataan rahaa, joka on poissa muualta.
- Asevarustelu tappaa sitomalla resursseja väärään paikkaan.
- Maailman pitäisi pyrkiä enemmän oikeudenmukaisuuden suuntaan.

Ratkaisuja löytyy, jos tahdotaan: ”Ellemme me pala, valo ei syty, eikä pimeys väisty”

- Keinot sodan lopettamiseksi: Kasvatuksen uudistaminen eettiseksi, naisten ja nuorten äänet esiin
- Kaikkiin ihmiskunnan suurimpiin ongelmiin löytyy kyllä ratkaisu, vain tahto puuttuu.
- Tarvitaan rohkeutta olla kriittinen.
- Rauhanturvaajien sijaan tarvittaisiin rauhanneuvottelijoita – pyritään ennemmin ehkäisevään toimintaan.
- Turha odottaa että yksin voisi muuttaa maailmaa, mutta voi luoda pieniä inhimillisyyden saarekkeitä (Louis Malle).
- Nazim Hikmet: ”Ellen minä pala, ellet sinä pala, ellemme me pala, valo ei syty, eikä pimeys väisty” -yksittäisen ihmisen panoksella on merkitystä. Jokainen voi tehdä jotain.
- Johdonmukainen toiminta on avain tuloksiin.

Kasvatusoptimismi: ” Kasvatus voi sitoa pahan kädet”

- Kasvatusoptimismi: ”Realisti katsoo maailmaa maan tasalta, eikä näe tarpeeksi kauas. Olen mieluummin optimisti.”
- Kasvatuksen ylistys: voimme muuttaa ihmisiä ja maailmaa inhimilliseen suuntaan.
- Asenteiden muutos on mahdollista vain kasvatuksen kautta: ”Kasvatus voi sitoa pahan kädet”.
- Kasvatuksen , tai pikemminkin kasvamaan oppimisen ja yhdessä oppimisen merkitys on olennainen rauhan kannalta.

Luottamus: ”Kohtelit meitä kuin ihmisiä”

- Ei ole huonoa oppilasta, ei ole toivotonta ihmistä. Kaikki voivat oppia jos haluavat, oppiminen voi muuttaa ihmistä.
- Ihmiset tietävät itse, mitä haluavat oppia, esimerkkeinä laboratoriokoulu ja vankila.,
- ”Kohtelit meitä kuin ihmisiä” - vankilakoulun oppilas Helenalle, joka ihmetteli, etteivät vangit karanneet, kun hän vei heidät opintoretelle.

Kasvatuksen vallankumous: ”Opi perusasiat ja toimi unelmiesi puolesta”

- Mitä ovat perusasiat? Tieteellinen tieto on vain osa sitä, pitää ymmärtää maailmaa ympärillä.
- Kasvatuksen ei pidä olla ylhäältä saneltua, autoritääristä ja opettajajohtoista, vaan oppilaista lähtevää ja yhteiskuntaan sidottua: ”Lähdimme laboratoriokoulussa ulos yhteiskuntaan, esim. teatteriin.”
- Taide on olennainen osa kasvatusa. Siihen kuuluu käsitys ihmisen vastuusta, näkemys siitä, että ihminen voi vaikuttaa kohtaloonsa ja ettei yksikään ihminen ole toivottoman paha.
- Rauhankasvatuksen pitää olla sydämen sivistystä ja eettistä kasvua. Tarvitaan vielä yksi vallankumous, henkinen sellainen, se tapahtuu uudistamalla kasvatus. Olennaista on toivo, usko ihmisen mahdollisuuksiin.

- Katse tulevaisuuteen: ”Olen varma siitä, että vain näkemällä kauas tulevaisuuteen ja uskaltamalla toimia unelmiensa puolesta meistä jokainen voi löytää elämälleen syvän tarkoituksen, ilon toimia ja elää.

Helena Kekkosen muistokirjan julkistamistilaisuudessa Hanasaassa 24.10.2015 Rauhankasvatusinstituutin toiminnanjohtaja Johanna Laaja esitti Jeevan Bhagwatin koko maailman lapsille omistaman runon ”Huomisen lapsi” todeten: ”Helena muistelevaa puhetta ei yksinkertaisesti voi pitää ilman että siihen sisältyisi vähintään yksi runo.

Helena Kekkosen

HUOMISEN LAPSI

*Tule lapsi,
anna minun opettaa sinulle rauhaa,
sillä tiedät aivan liikaa
sodasta ja epätoivosta,
aivan liikaa nälästä ja tuskasta.*

*Anna minun opettaa Sinulle,
kuinka jälleen rakastaa,
jotta jonain päivänä
sinulla on voimaa
suojata sydämesi vihalta.*

*Anna minun näyttää Sinulle,
kuinka jälleen olla luottavainen,
jotta jonain päivänä
et aseta luottamustasi
niihin, jotka saarnaavat
asein.*

*Tule lapsi
ja tartu innolla huomiseen,
sillä unelma rauhasta
elää Sinussa.*

*Jeevan Bhagwat
Suomentanut Anu Harju.*

Helena Kekkosen muistokirjaa **Rauhan silta kantaa**, Helena Kekkosen 1926-2014, (Tuija Vihavainen ja Hanna Niittymäki toim., Rauhankasvatusinstituutti 2015. Dardedze Holografija. Riika. 223 s.) on saatavissa Rauhankasvatusinstituutista. Helena Kekkosen kirjasta **Rauhan siltaa rakentamassa** on ilmestynyt toinen täydennetty painos (Like. Pystykorvakirja. Helsinki 2015. 415 s.).

Kehitysyhteistyöhanke: Naisten parturi-kampaajakoulu Mogadishussa

Vuonna 2014 käynnistyi UM:n tuella TEPin kehitysyhteistyöhanke naisten parturi-kampaajakoulusta Somaliassa Mogadishussa. Hankkeesta on vastuussa Somaliassa Peace Education and Woman Activite (PEWA) -järjestö, jonka kanssa toteutimme aiemmin tyttöjen peruskoulutushankkeita. Ammattikoulun perustaminen nähtiin tärkeäksi, koska peruskoulusta valmistuneille tytöille ei ollut tarjolla jatkokoulutusmahdollisuuksia. Kolmivuotiseen kouluun (2014-2016) otettiin 68 nuorta naista suorittamaan parturi-kampaajan ammattitutkintoa.

Kuluneena kahtena vuonna uuden koulun toiminta on onnistunut hyvin ja hankesuunnitelman mukaisesti huolimatta ympäristö- ja turvallisuusongelmista, joihin on ollut pakko kehittää varautumis- ja selviytymiskeinoja. Sekä opettajien että oppilaiden motivaatio on ollut korkealla, mitä osoittaa myös se, että koulun 68 oppilaasta kukaan ei ole keskeyttänyt opintoja. Opetukseen on kuulunut parturi-kampaamoalan teoriaopintojen lisäksi mm. yrittäjyyskoulutusta, englanninkieltä, matematiikkaa, tietotekniikkaa, ympäristö- ja terveystietoa ja ensiapukoulutusta. Tärkeällä sijalla ovat lisäksi laboratorioharjoitukset ja käytännön työharjoittelu, jonka osuus kasvaa kolmantena vuonna. Koulussa on korostettu erityisesti ympäristöasioita, kuten jätteiden lajittelua

ja jätehuoltoa sekä ekologisten ja turvallisten materiaalien ja menetelmien käyttöä.

Hankevastaavana olen vierailut koulussa kumpanakin vuonna ja osallistunut opetukseen pitämällä erityiskurssseja ja avustamalla opetuksen suunnittelussa. Tämän vuoden suurin haaste on opiskelijoiden loppututkintojen ohella koulun tulevaisuus; on löydettävä taho, joka ottaisi huolekseen koulun jatkamisen. Se näyttää vielä vaikealta, ja hyvin toivottava ratkaisu olisi, että neuvotteluille saataisiin vuosi lisää aikaa. Tällöin voitaisiin myös järjestää jo valmistuneille parturi-kampaajille heidän toivomansa käsi- ja jalkahoidon jatkokoulutus, sekä antaa jatkoaikaa niille, jotka eivät saa hyväksytyä näyttökoetta suoritetuksi vuoden 2016 aikana. ■

Olemme hyvin kiitollisia kaikille hanketta tukeneille lahjoittajille, jotka ovat tehneet hankkeen toteuttamisen mahdolliseksi. Toivomme ja tarvitsemme edelleen tukeanne hankkeen omarahoitusosuuden kattamiseksi. Hankkeen tukitilin numero on (Nordea) FI 15 1020 3000 1357 05, viitenumero 1232. Keräykselle on poliisihallituksen lupa numero 2020/2013/2761.

Yhteystiedot: zahra.abdulla@gmail.com,
puh. 040-5881977.

TEPin uusi sihteeri esittäytyy

Tutustuin TEPiin sen perustajajäsenien, ystäväni Helena ja Risto Kekkosen, kautta. Olen aina ihailut heidän aktiivisuuttaan, elämänsä omistamista muiden auttamiseen ja vapaaehtoisena työskentelyyn rauhan sekä luonnon ja ihmisten hyvinvoinnin puolesta.

Itse olen huolissani ihmiskunnan energiankäytön aiheuttamasta saastuttamisesta. Miten saamme sähkön ja lämmön, ruuan ja materiaalin riittämään koko ajan kasvavalle ihmismäärälle, pilaamatta ympäristöä? Ja miten saada pysäytettyä populaatiomme hurja kasvuvauhti ja parantaa huonossa asemassa olevien elämänlaatua?

Oppiakseni lisää aiheesta ja saadakseni keinoja vaikuttaa, ryhdyin opiskelemaan energia- ja ympäristötekniikkaa Aalto-yliopistossa kolme ja puoli vuotta sitten.

TEPin lisäksi vaikutan kahdessa muussa järjestössä.

Kirjoitan vapaaehtoisena artikkeleita yhdysvaltalaisen Advanced Biofuels USA –järjestön nettisivuille. Konferensseissa käyminen ja kirjoittaminen on opettanut minulle paljon biopolttoaineista, jotka ovat suomessakin suurin uusiutuvan energian tuottomuoto. Järjestön nettisivujen on tarkoitus tarjota tietoa biopolttoaineista niin päätöksentekijöille, viljelijöille, oppilaille kuin opettajillekin.

Olen myös mukana Board of European Students of Technology –järjestössä, jonka tarkoitus on tuoda yhteen Euroopan eri maiden tekniikan alan opiskelijoita tapahtumien ja koulutusten myötä.

Pidän tärkeänä matkustamista ja kansainvälisyyttä, sillä uskon, että meillä täällä Suomessa on asiat aika hyvin. Me olemme

ilmaisten yliopisto-opintojen lisäksi oikeutettuja opintotukeen; monissa maissa edes peruskoulun suorittaminen ei ole kaikille mahdollista. Vaihto-opintovuoteni Meksikossa monet opettajani painottivat, että me, joilla on mahdollisuus koulutukseen, olemme vastuussa Meksikon tulevaisuudesta, tai ainakin

meillä on suurempi mahdollisuus vaikuttaa siihen (tässä yliopistossa oli paikallisille hyvin suuret lukukausimaksut ja vain pieni osuus meksikolaisista käy yliopiston). He kehottivat meitä miettimään, miten aiomme tulevaisuuden työllämme vaikuttaa Meksikon vähäosaisten elämään. Pidinkin mielenkiintoisena heidän järjestelmäänsä, jossa kaikkien yliopisto-opiskelijoiden on tehtävä pakollinen määrä työtunteja esimerkiksi vähäosaisia, vanhuksia tai vammaisia auttaen, siviilipalveluksen tapaan. Samalla tavalla olen sitä mieltä, että Suomen on autettava kehitysmaita kehittymään kestäväällä tavalla.

Uskon, että TEP auttaa pieniä ihmisiä yhdistämään voimansa ja antaa mahdollisuuden vaikuttaa. Menneet ja meneillään olevat projektit, kuten naisten parturikampaamokoulu Somaliassa ja aurinkoenergian käytön lisäämiseen liittyvät projektit ovat hyviä esimerkkejä tästä.

TEPissä on paljon aktiivisia jäseniä, mutta olisi silti tärkeää saada uusia, varsinkin nuoria jäseniä mukaan toimintaan. Pitkään mukana olleilla on paljon annettavaa, tietoa ja taitoa, ja TEP toimii hyvin tuoden yhteen samojen asioiden edistämisestä kiinnostuneita ihmisiä. ■

Haluan kiittää TEPpiläisiä lämpimästi vastaanotosta ja luottamuksesta!

Hävittäjähankintojen historiaa

Erikoista on, että nyt ollaan likimain samassa hävittäjähankinta- ja lamatilanteessa kuin vuonna 1992, jolloin Esko Ahon hallitus päätti tilata 64 amerikkalaista superhävittäjää F/A Hornet-konetta ilmavoimille. TEP toimi 1990-92 aktiivisesti hävittäjien tilaamisesta luopumiseksi tai ainakin hankintojen karsimiseksi.

Suomi oli silloin syvässä lamassa, työllisyystilanne oli nykyistäkin vaikeampi ja TEP piti mm. varojen käyttöä sosiaalisiin tarpeisiin ja kehitysyhteistyöhön liian vähäisenä.

Eduskunta ei ollut yksimielinen torjuntahävittäjien hankinnasta. Hankinnasta käytiin vilkasta keskustelua ja laadittiin lehtikirjoituksia. TEP järjesti v. 1991 Anna-Riitta Vuorikarin toimesta kansanedustajille suunnatun kyselyn, jonka tulosten perusteella eduskunnan enemmistö oli supistetun hankinnan, 30-40 konetta, kannalla. Ehdotusta ei kuitenkaan otettu äänestykseen.

Kyselytulosten rohkaisemana TEP järjesti eduskunnan auditoriossa keskustelutilaisuus-

den ”Hävittäjät vai turvallisuus”. Aiheesta alustivat Risto Kekkonen, Unto Laine, Tuija Vihavainen ja Riitta Wahlström. Claus Montonen puhui radiossa.

TEP:n resurssit eivät riittäneet kansalaisvetoomuksen hankkimiseen, joten päätettiin keräämään 32:n arvostetun kulttuurihenkilön ja vaikuttajan (mm. Ilkka Niiniluoto, Vappu Taipale, Georg Henrik von Wright) allekirjoittama vetoomus ”Hävittäjähankinnoista on järkevintä luopua” valtioneuvostolle hankinnan muuttamiseksi. Lisäksi eduskunnalle toimitettiin ennen hankintapäätöksen käsittelyä ammattialakohtaisten rauhanjärjestöjen yhteinen vetoomus.

Pääministeri Esko Aho ajoi toiminnallaan läpi tilauspäätöksen 64:stä Hornetista hinnaltaan 9,5 miljardia markkaa, mikä oli noin puolet lopullisesta hinnasta 18 miljardia markkaa.

Hävittäjien hankintaa puolusti mm. ilmavoimien komentaja Heikki Nikunen lausunnolla: ”Hävittäjiä tarvitaan strategisten perusarvojen kunnossapitämiseksi.” Turkulainen kenraali Vesterinen puolestaan piti maavoimien hankintoja tärkeäimpinä. Puolustusministeri Elisabeth Rehn esiintyi pilottina ja perusteli hävittäjien merkitystä pohjoismaiselle vakaudelle. Kirjeenvaihdossa Helena Kekkonen puolestaan halusi puuroannoksia kehitysmaiden lapsille hävittäjien sijaan. ■

Venäjä etsii tietään

Venäjän historian käännteitä ei voi ymmärtää kuin laajana kokonaisuutena. Punaisena lankana on orjatalouden raskas perintö. Afrikassa niillä valtioilla, joista tuli orjakaupan keskuksia, on ollut myöhemmin suuria vaikeuksia kehittyä toimiviksi yhteiskunniksi. Karjalan kannakselle Venäjä yritti istuttaa maaorjuutta, mutta väestön vastarinta esti aiheet. Tsaari Aleksanteri II kiinnitti huomiota suomalaisen talonpojan ahkeruuteen ja sotilaan motivaatioon Krimin sodassa. Hänen valtaistuimelle noustessaan puolet venäläisistä oli orjia. Orjan motivaatio tehdä työtä on, että saa elää seuraavaan päivään; omistajalla ei ole sitäkään motivaatiota. Aleksanteri II ymmärsi rakenneongelman, mutta hänen neronleimauksensa ei läpäissyt koko yhteiskuntaa. USA:ssa orjuus lopetettiin sodalla. Hävinneissä etelävaltioissa jäi kytämään katkeruus, ja nekrut päätettiin pitää kurissa oman käden oikeudella. Sekä USA:ssa että Venäjällä kasvaminen ulos orjuusajattelusta jäi kesken. Venäjällä Aleksanteri II on edelleen niitä vähäisimpiä tsaareja, jonka ainoa patsas on Senaatintorilla.

Ensimmäinen yritys päästä vanhasta irti ei oikein toiminut. Edelleen Samaran alueella tapettiin miljoonia talonpoikia nälkään, kun jokainen katovuosi tiesi kuolemaa aiempien satojen tuoton kertyessä rikkaille. Väliaikainen helpotus saatiin, kun kunnollinen virkamies perusti maatalouspankin, jolla tasattiin viljelijöiden toimeentuloa. Uuden virkamiehen jäljiltä pankin varat katosivat. Joku kirjoitti lehteen, että pankin varojen häviäminen pitäisi tutkia ja löysi itsensä vankilasta. Uusi virkamies antoi köyhyneille viljelijöille lainaa kiskurikorolla ja sai kahmittua heidän maansa. Vaikka nälänhätää pyrittiin salaamaan, tuli lännestä ruoka-apua.

Uusi yritys irti entisestä oli sosialistinen vallankumous. Edelleen pieni piiri nousi hallitsemaan tiukasti rahvasta. Stalinin nälhätäkin oli vain vanhan toistoa. Kulakilla ei edelleenkään ollut mitään arvoa. Neuvostoliitossa rahvaan alistaminen orjatalouteen näkyi esimerkiksi pakkotyöleireissä. Vaikka leirit nähdään irrallisena Stalinin politiikkana, olivat ne vanhaa orjatalouden perua. Äiti kutoi kotonaan mattoja, joita poika myi. Poika tuomittiin 5 vuodeksi keinottelusta Kolyman kultakaivoksille, missä kolmannes työvoimasta kuoli vuosittain nälkään. Bineksessä orjatalousajattelu näkyi (ja näkyy) niin, että kaikki nähdään nollasummapeelinä. Toisen voitto on aina toisen tappio. Jos vastapuoli on tyytyväinen pitää kiristää otetta, ja lopulta toinen vetäytyy.

Tsaari-venäjän pyrkimyksenä oli laajentua, jotta saatiin aatelisille maaorjia sekä kultaa ja jalokiviä Kremliin. Toimintamalli oli kuin suoraan vanhasta Roomasta. Neuvostoliittokin pyrki vielä laajenemaan. Oudompaa oli sodissa saatavien orjien tarkeys. Julkinen asia oli, että jonkin aikaa II maailmansodan jälkeen suomalaisia ja saksalaisia sotavankeja pidettiin vuosia pakkotöissä. TV:ssä kertoi kokemuksiaan mies, jonka orjuus oli kuitenkin jatkunut vuosikymmeniä. Hän sai välitettyä Neuvostoliitossa vierailleelle suomalaiselle poliitikolle kirjeen, joka oli osoitettu silloiselle presidentillemme, Mauno Koivistolle. Siinä hän pyysi apua vapautukseensa. Kaupassa juttelin miehen kanssa, joka kertoi isänsä kadonneen sodassa. Noin vuonna 1970 oli Helsingissä valokuvanäyttely Kolyman kultakaivoksilta. Hän tunnisti valokuvasta isänsä ja kertoi henkilökunnalle. Näyttely lopetettiin välittömästi. Venäläiset olivat

muuta kansallisuuksia johtava herrakansa. Tallinnassa pääsi raitiovaunun kuljettajaksi vain syntyperäinen venäläinen. Maan rajoja vahdittiin tiukasti, ja yritys paeta maasta oli vakava rikos.

Uusi yritys irti vanhasta oli sosialismin päättyminen. Presidentti Putinin mukaan Neuvostoliiton romahtaminen oli suuri katastrofi. Tuolloin oli Venäjällä kuitenkin suuri optimismi. Yleisesti ajateltiin, että nyt päästään siihen, mistä pitkään oltiin salaa haaveiltu. Putinille suuri ongelma on ehkä valtakunnan rajat, mutta tuolloin tavallinen kansa halusi kunnollista elämää. Jälleen valta ja omaisuus vaan jäi harvoille. Esim. sisäministeriön virkailijat kaappaavat itselleen menestyviä yrityksiä.

Loppuvuodesta 2013 tuli kammottava aavistus. Jospa Venäjä kokeilujensa ja epäonnistumisiensa jälkeen palaa vanhaan tsaarien aikaiseen politiikkaan. Maa oli jo vuosia kehittynyt autoritääriseen suuntaan. Kansa ihaili Stalinia. Olihan Suomen suuntaan ollut jo tiukkaa vääntöä, vaikka se olikin ulkoistettu ja verhottu epäsuoraksi. Sitten keväällä 2014 alkoi tapahtua Ukrainassa.

Kunnollista ajatustenvaihtoa häittää vanha ryssäviha, jonka taustoja on paljon käsitelty. Toinen ongelma on kylmän sodan aikaisen neuvostopropagandan vaikutus, jossa länsimaalaisia yritettiin saada kylmän sodan aseiksi. Presidentti Urho Kekkosen päiväkirjoissa kerrotaan, miten NL:n pääsihteeri Leonid Brezhnev oli salaisessa puheessaan Prahassa v. 1973 sanonut Suomen

olevan NL:n taskussa. U K rakensi myytin Leninistä suurena Suomen ystävänä, jolle Suomen itsenäisyys oli hyvin tärkeää. Näin saatiin vesitettyä Leniniin nojaavan Brezhnevin mietteet. Samaan aikaan täällä aseriisuntaa vaadittiin vain länsimailta, koska ”neuvostoaseethan ovat rauhan aseita”. Hyvin asia tulee esille Jevgeni Jevtusenkon runossa, joka on levytetty myös suomeksi nimellä ”Haluvatko venäläiset sotaa” (kts. youtube). Siinä todetaan neuvostoaseiden suojelevan koko maailmaa. YLE:n Pikku Kakkosessa lapsille kerrottiin, miten tulevaisuudessa kaikki haluaisivat muuttaa saastuneista länsimaista Neuvostoliittoon, koska siellä yritysten ei tarvitse maksimoida voittojaan eikä siksi saastuttaa. Vastaväitteet olivat neuvostovastaisia.

Kaikessa tässä on alleviivattava, että kyse ei ole ongelmista venäläisissä geeneissä, vaan kulttuuriperimästä. Joissain elää haave päästä hallitsemaan toisia. Muutama sata vuotta sitten me ruotsalaiset ja nuo tanskalaiset kyttäsimme toisiamme, ja otollisessa tilanteessa käytiin kimppuun pyssyt paukkuen ja pistimet tanassa. Henkirikosten määrä suhteutettuna väkilukuun oli melkein satakertainen. Geenimme ovat edelleen samat, mutta kulttuurimme on muuttunut.

Maittemme suhteiden kannalta tärkeää ovat tietenkin yhteiset kauppasuhteet ja muu toiminta. Venäjällä on kuitenkin aina ollut suuri merkitys henkilökohtaisilla suhteilla. Siinä suomalaiset poliitikot ovat tähän asti onnistuneet.

Seisoin tuttujen kanssa meren lahden rannalla.

Ilma oli kirkas, mutta kauempana oli synkkiä pilviä. Kaukaa näkyi tulevan suuri hyökyaalto.

Ihmettelin, että eihän Suomessa ole hyökyaaltoja.

Vieressä oli rakennus, liian matala. Ei kannata paeta sinne, jää veden alle.

Aloin suostutella rannalla olevia tuttuja nousemaan rinnettä ylös, koska korkeaa mäkeä riitti.

Eivät vain oikein reagoineet.

Horisontissa aallot vain kasvoivat. Juoksin rinnettä ylös turvaan.

Selitys

Rauhantyössäkin pitää yrittää nähdä asiat kirkkaasti, yrittää päästä irti harhasta eli maajasta, kuten opetusneuvos Yrjö Kallinen opetti. Omat toiveet, odotukset ja tarpeet eivät saa määrätä, miten näemme asioiden olevan. Pitää siis neutraalisti aistia asioita ja tehdä johtopäätökset sen sijaan, että pyrkii näkemään asiat sen mukaan, miten syntyisivät halutut johtopäätökset. Maailmankuva pitää rakentaa todisteista eikä etsiä todisteita maailmankuvan rakentamiseksi haluttuun suuntaan.

Illalla mietin, uskaltaako ja mitä kirjoittaa Venäjän kehityksestä, kun moni kuitenkin haluaa tukeutua vanhoihin ajatusrakenteisiin. Yöllä tuli uni.

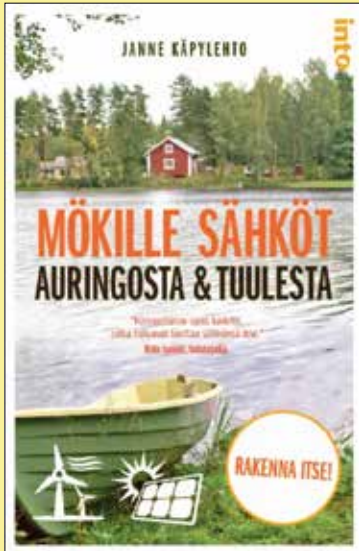
Hyökyaalto tarkoitti aggressiivisia Suomeen kohdistuvia uhkia. Kirkas sää ja korkea paikka yhdessä tarkoittavat unessa (myös taiteessa, esim. Lauri Viidan runossa Kukunor) tietämistä ja asioiden näkemistä. Unessa turva tuli siis tietämisestä. Joskus korkeus saattaa huimata, näkeminen pelottaa (kuten Kukunorin joutuessa lentämään yli Himalajan). Matala julkinen rakennus vieressä oli tavallinen ihmisten tekemä ajatusrakennelma. Sinne ei kannattanut nousta turvaan, koska oli liian matala, ei nähnyt

tarpeeksi. Piti nousta sitä luonnon rinnettä joka oli siinä sellaisena kuin oli, jonka aisti ja tunsi jalkojensa alla. Piti hankkia tietoa eikä luottaa valmiisiin ajatusrakennelmiin. Monet ajattelijat osaavat hyvin kuvata luonnon näköalapaikkoja ja opastaa ihmisiä terveesti. Monen huuhaa-opinkin pohjalla on totuutta siteeksi, mutta sitten kumpareelle rakennetaan näkötorni esim. tarinalla, missä Siriuksessa asuva humanoidi on kirjoittanut tietoa ihmiskunnalle automaatiokirjoituksen välityksellä.

Unessa 30 vuotta sitten ajettiin kirkkaassa säässä etelämeren saaren vuoristossa. Halusin kiivetä korkeimmalle vuorelle. Jotta tiesi mikä on korkein, piti vaivalla kiivetä korkealle huipulle. Vasta sieltä näki miten korkeita vuoret olivat. Herättyäni ihmettelin, miksi en ollut vain kysynyt. Siinä se; vastaus olisi voinut olla väärä.

Tunnesidonnaisissa maailmankatsomuksissa kuuluu uskoa hyvät totuudet ja valheet ja hylätä pahat totuudet ja valheet. Ollaan kuten tunnetussa lastenlaulussa käsketään: ”Älä silmä pieni katso mihin vain ... korva pieni kuule ... käsi pieni koske ... jalka pieni astu ... kieli pieni puhu ... sydän pieni mieli mitä vain. Sillä isä taivainen näkee lapsen sydämen ...” Tieto pelottaa. ■

UUSIA KIRJOJA

Janne Käpylehto, Mökille sähköt auringosta & tuulesta. Rakenna itse. Into Kustannus.

Janne Käpylehto on jo pitkään suunnitellut ja asentanut pienenergiaa hyödyntäviä järjestelmiä ja toiminut asiantuntijana ja luennoitsijana energia-aiheisissa työryhmissä ja työpajoissa. Hänen kirjansa on erinomainen opas mökkisähköjärjestelmän rakentamiseksi helposti ja halvalla. Mökin sähkölaitteet kulluttavat yleensä melko vähän energiaa, joten kalliin verkko-sähköliittymän sijaan kannattaa asentaa aurinkopaneeli tai pieni tuulivoimala. Pienen mökkisähköjärjestelmän pystyy rakentamaan jopa alle 500 eurolla. Järjestelmät toimivat pienoisjännitealueella, jolloin kuka tahansa voi ne asentaa.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY myösi Janne Käpylehdolle Helsingin seudun ilmastopalkinnon 2015. Ks. myös Käpylehdon Pienenergia-blogi osoitteessa: <http://www.pienenergia.com/>.

Janne Käpylehto, Auringosta sähköt kotiin, kerrostaloon ja yritykseen. Into Kustannus. (Tulossa huhtikuussa).

Aurinkosähkön hyödyntäminen pientuotantona lisääntyy vauhdilla sekä ympäristösyistä että aurinkosähkön kannattavuuden parantumisen ansiosta. Käpylehdon kirja on kattava opas sekä pieniin että suurempiin aurinkosähkötarkaisuihin. Siinä esitellään esimerkkejä erilaisista toteutetuista järjestelmistä ja lupamenettelyjä, rakentamista, asennuksia ja kytkentöjä. Kirja on tarpeellinen apu sekä järjestelmien valintaan ja tilaamiseen että omatoimirakentajille.

Jukka Kekkonen, Kun aseet puhuvat: Poliittinen väkivalta Espanjan ja Suomen sisällissodassa. Art House Oy.

Oikeushistorian ja roomalaisen oikeuden professorin Jukka Kekkonen maaliskuussa ilmestynvä kirja on vertaileva kokonaisesitys Espanjan ja Suomen sisällissodista, joissa molemmissa yhteiskunnallinen järjestelmä romuttui ja poliittinen väkivalta oli laajamittaista. Kekkonen yhdistää historialliseen ja poliittiseen tarkasteluun yhteiskunnallisen ja kulttuurisen taustan tutkiessaan sitä, miten poliittinen väkivalta voi laajentua puhdistuksiksi.

Melkin eteläkärki. Kuva Risto Kekkonen.

Tekniikka elämää palvelemaan ry
Tekniken i livets tjänst
Technology for Life

Jäsenmaksut 2016:

Varsinainen jäsen 25 €
Opiskelija, työtön 10 €
Kannatusjäsen 250 €

Tilille Danske Bank
FI53 8000 1101 4723 49,
viite 1012 ja viestikenttään nimi,
osoite ja sähköpostiosoite.

TEP:in hallitus:

Puheenjohtaja: Atte Wahlström, atte.wahlstrom@gmail.com
Varapuheenjohtaja: Jouko Niemi, jouniemi@kaapeli.fi
Sihteeri: Aino Siirala, aino.siirala@aalto.fi (varajäsen)
Rahastonhoitaja: Taina Maikola, taina_maikola@hotmail.com
Riitta Wahlström, riitta.wahlstrom@gmail.com
Antero Honkasalo, honkasaloantero@gmail.com
Marjatta Näätänen
Kari Silfverberg, karisilf@gmail.com

Hallituksen varajäsenet:

Zahra Abdulla, zahra.abdulla@gmail.com
Genku Kayo, genku.kayo@aalto.fi
Claus Montonen, claus.montonen@helsinki.fi
Ilkka Norros, ilkka.norros@vtt.fi
Satu Torikka, satu.torikka@gmail.com
Aino Siirala, aino.siirala@aalto.fi